

BOUW WERELD

07

DE WERELD ACHTER ARCHITECTUUR EN BOUWTECHNIEK

07/2021

THE HARBOUR CLUB

Ambitieuus ontwerp realiseerbaar met vergaande integratie software

VOORBIJ HET BOUWBESLUIT

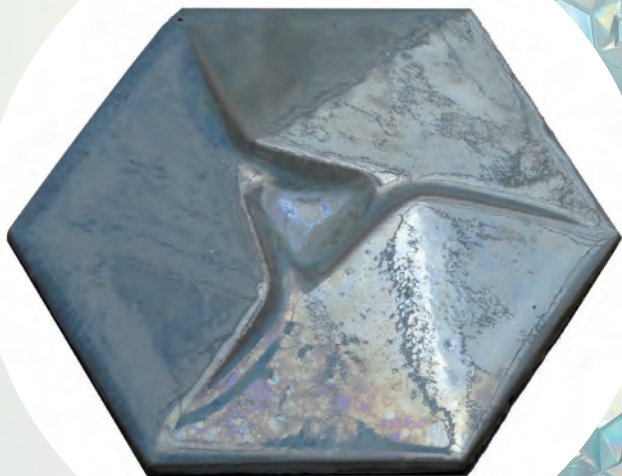
Onno Dwars trekt grote broek aan met Het Besluit

MODULAIR BETON

Gebolde scheepszeilen in beton voor gevel The Modular

***GEGLAZUURD
KERAMIEK ALS EEN
LEVENDIG HAPTISCH
MATERIAAL KAN
DE KWALITEIT VAN
ARCHITECTUUR EN
OPENBARE RUIMTE
VERBETEREN***

Christine Jetten ontwierp de
keramieken bekleding van gevels
en koepels in metrostations in
Doha (Qatar) in samenwerking met
UNStudio. (Foto: Hufton+Crow)

DE EMANCIPATIE VAN ARCHITECTONISCH KERAMIEK

VEEL ONTWERPERS ZIJN UITERST CREATIEF ALS HET GAAT OVER MATERIAALINNOVATIES OF HET GEBRUIK VAN BESTAANDE MATERIALEN OP EEN NIEUWE MANIER. ZO IS MYCELIUM EEN PERFECT ISOLEREND BOUWMATERIAAL, WORDEN UIT PFAS-VERVUILDE GROND SCHONE BAKSTENEN GEMAAKT EN ONDERZOEKT EN ONTWIKKELT STUDIO CHRISTINE JETTEN (SCJ) ARCHITECTONISCH KERAMIEK MET INNOVATIEVE GLAZUREN ALS BOUWMATERIAAL EN VOORZIET DAARMEE GEBOUWEN VAN EEN UNIEKE LEVENDIGE HUID.

TEKST VIVEKA VAN DE VLIET

Christine Jetten ontwerpt architectonisch keramiek met innovatieve glazuren. (Foto: Marieke Viergever)

Christine Jetten, pionier en expert op het gebied van op maat ontworpen architectonisch keramiek met innovatieve glazuren, gelooft dat de tijd rijp is voor de emancipatie van dit materiaal als een volwaardig bouwmateriaal. Werd geglaazuurd keramiek in Nederland lange tijd als slechts decoratief en als ouderwets afgedaan, het is inmiddels een welkom alternatief bouwmateriaal dat het op vele vlakken wint van het milieubelastende beton. Het geniet dan ook een groeiende belangstelling, ook onder architecten die op zoek zijn naar materialen die minder belastend zijn voor het milieu. Klei is een ruim voorradige en lokaal te winnen grondstof. Geglaazuurd keramiek is oersterk, duurzaam en behoudt z'n kwaliteiten: het veroudert veel mooier dan beton en ook de kleuren vervagen niet. "Architecten zijn bovendien op zoek naar een materiaal dat een *'human touch and feel'* heeft, dat aansluit op de herwaardering voor ambacht in een door computers gedomineerde wereld, naar een materiaal waarmee de architectuur zich kan uitdrukken", weet Jetten. "Geglaazuurd keramiek geeft een gebouw een nieuwe huid met een tactiele, persoonlijke en unieke uitstraling die aansluit op de omgeving", is haar overtuiging.

Zeker toen in de jaren zestig tot en met tachtig zonder veel visie, fantasie en aandacht inwisselbare nieuwbouwwijken werden neergezet, waar je vanwege de uniformiteit nooit de weg kon vinden en die tekortdoen aan onze zintuigen, groeide haar bewustzijn, vertelt ze. "Geglaazuurd keramiek als een levendig haptisch materiaal kan de kwaliteit van de architectuur en de openbare ruimte verbeteren."

SCHAKEL TUSSEN ARCHITECT EN INDUSTRIE

Met een achtergrond als beeldend kunstenaar en een specialisatie in keramiek en glazuren is Jetten als expert een gesprekspartner voor de architect tijdens zijn ontwerpproces en bij het maken van de vertaalslag naar de opdrachtgever. Hierdoor ontstaan maatwerkoplossingen die onder haar begeleiding vertaald kunnen worden naar een industrieel productieproces. En dat is dan ook Jettens belangrijke missie: ze is de bruggenbouwer die de kloof tussen de keramiekindustrie en architecten dicht. Zo bouwde ze in ruim twintig jaar samen met architecten mee aan internationale en beeldbepalende moderne architectuur waarin de hoofdrol is weggelegd voor keramiek.

TECHNOLOGIE EN AMBACHT

Jetten, die na haar opleiding aan de Gerrit Rietveld Academie, in de jaren negentig Keramische Technologie studeerde aan de TU Eindhoven als aanvulling op haar praktijk, meent dat je met een combinatie van computertechnologie en ambacht unieke oplossingen kunt bieden. Ondanks de toegenomen digitale ontwikkelingen is in de gehele creatieve wereld een herwaardering van analoge benaderingen merkbaar. Sterker nog: computertechnologie wordt steeds vaker ingezet als hulpmiddel om traditionele ambachten te vertalen naar nieuwe, eigentijdse toepassingen.

Ook steeds meer Nederlandse architecten beginnen de waarde te zien van geglaazuurd bouwkeramiek waarmee warme, zintuiglijke en onderscheidende oplossingen mogelijk zijn. "Er ligt een wereld open voor dit even oude als innovatieve materiaal."

MATERIAALINNOVATOR

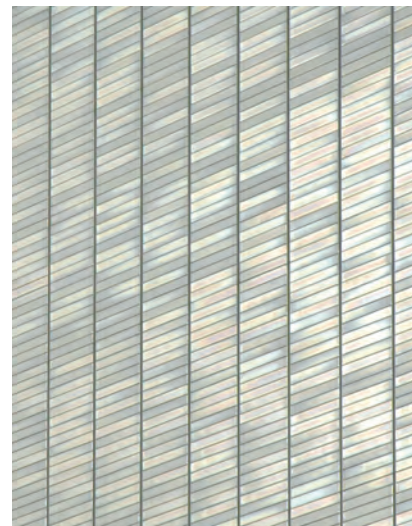
INNOVATIE IN KERAMIEK

Studio Christine Jetten (SCJ) is gevestigd in De Gruyter Fabriek in Den Bosch. Hier doet de glazuurspecialist al jaren experimenteel- en fundamenteel materiaalonderzoek en ontwikkelt ze glazuren met gelaagdheid, tactiele oppervlaktes, die reageren op wisselende lichtomstandigheden of gezichtspunten. Die kennis had zij al in de jaren '80 en '90 ontwikkeld en toegepast in haar autonome keramische beelden, waarmee zij exposeerde in galleries en beeldentuinen. Eind jaren '90 werd op deze uitgangspunten een beroep gedaan door architecten uit Engeland en Amerika, waar een rijke traditie bestaat met keramische gevels. Op zoek naar een specialist kwamen ze bij Christine Jetten terecht, die in de loop van de jaren, door *'trial and learning'*, haar eigen praktijk, de industrie en het hele vakgebied uitgedaagd en verder gebracht heeft met haar innovaties.

PEARLESCENT WHITE

Een voorbeeld dat aantoont dat zij in de voorhoede van nieuwe ontwikkelingen loopt, is het glazuurontwerp voor het Museum of Art and Design (MAD) in New York van het in Portland en New York gevestigde architectenbureau Allied Works Architecture. Voor het nieuwe gebouw op de hoek van Central Park had de architect een eyecatcher met allure voor ogen. Geen witte schoendoos maar een gebouw met een 'pearlescent white' gevel. Omdat de industrie dat niet kon leveren, kwam hij bij Christine Jetten. Zij gebruikte haar eerdere experimenten uit de jaren negentig met metallic glazuren en lichtreflectie en ontwikkelde deze verder tot een gevelafwerking die kon voldoen aan de DIN- en ASA-standaarden. Samen met de aanbestede producenten uit Duitsland en Amerika werd de nieuw ontwikkelde glazuurtypologie getest. Omdat de stookprocessen van de industriële ovens te traag bleken om de visuele kwaliteit te behouden, kreeg Koninklijke Tichelaar Makkum de opdracht de geproduceerde panelen te glazuren. "Dat een experiment een nieuwe opaalglanzende glazuurtypologie opleverde met een kwaliteit die eerder niet mogelijk was in een standaard industrieel proces, is de grote meerwaarde van deze ontwikkeling", zegt Jetten. Het MAD, met een gevel die van sfeer verandert door wisselende lichtval en gezichtspunten, is een succesvol visitekaartje. Het leidde tot meer opdrachten, zoals de gevel van 688 Broadway met BSKS architects NY en ook werkt Jetten verder aan nieuwe toepassingen van deze glazuurtypologie in de samenwerking met industrieën in Amerika, Nederland en China.

www.christinejetten.nl ■

Vier foto's boven: Het Museum of Art and Design in New York van Allied Works Architecture heeft een 'pearlescent white' gevel. Het keramiek verandert van sfeer en kleur door wisselende lichtval en gezichtspunten. (Foto's: Ruud Peijnenburg) Onder: 688 Broadway New York van BSKS architects heeft reflecterende keramische gevelpanelen.